

Hoe groot is de kans op wateroverlast in jouw gemeente?

Bluelabel-waterkwetsbaarheidsscan berekent kans op wateroverlast per pand

Hoe groot is de kans op wateroverlast tijdens een flinke regenbui? Voor het eerst is het risico op overstroming voor bijna acht miljoen woningen en bedrijfspanden in kaart gebracht, met de waterkwetsbaarheidsscan Bluelabel. Tot op de vierkante meter wordt inzicht gegeven in mogelijke wateroverlast als gevolg van hoosbuien. Bluelabel werkt als volgt: voor het stedelijke gebied in alle gemeenten in Nederland is berekend wat de impact is van een extreme bui. Elk pand heeft een label gekregen met een score van A tot en met E. Een A-label betekent een bijzonder kleine kans op wateroverlast, een E-label betekent dat die kans juist heel groot is. Hanneke Schuurmans is als product owner verantwoordelijk voor de ontwikkeling van Bluelabel. Er is dus niemand die beter kan uitleggen hoe de risicoscan voor wateroverlast precies werkt.

Auteur: Linde Kruese

'Bluelabel is een initiatief van drie bedrijven: Achmea, Royal HaskoningDHV en Nelen & Schuurmans. Het doel van Bluelabel is om gemeenten, burgers en bedrijven bewust

te maken van de risico's die hevige neerslag met zich meebrengt. De afgelopen jaren is de wateroverlast toegenomen door klimaatverandering en verstedelijking. Vooral in de stad kan

de economische schade groot zijn. Omdat daar veel mensen op een kleine oppervlakte wonen, kan het water moeilijk weg. In Nederland zijn gemeenten al verplicht om stresstesten uit te voeren, maar wij gaan een stap verder.'

De stresstesten waar Hanneke Schuurmans het over heeft, zijn de klimaatstresstesten die onderdeel zijn van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. In het programma dat in 2017 tijdens Prinsjesdag werd gepresenteerd, stond dat alle gemeenten verplicht zijn om binnen twee jaar een stresstest te doen om onder meer de gevolgen van wateroverlast in kaart te brengen. Ook moeten gemeenten zich zo goed mogelijk voorbereiden op droogte, hitte en overstromingen. Wat Bluelabel doet, als aanvulling op de gegevens die bekend worden uit de klimaatstresstesten, is de overlast vertalen naar de impact die het heeft op wegen en huizen. 'We hebben daarbij gekozen voor een label, omdat dit een goed communicatiemiddel is voor mensen die geen expert zijn. Zo zijn de risico's snel duidelijk,' legt Schuurmans uit.

‘De gegevens van bijna acht miljoen panden en wegen in steden zitten in de database van Bluelabel’

Hanneke Schuurmans

Bluelabel

Risico's op pandniveau

Hoe wordt vastgesteld welk pand welk label krijgt? Schuurmans: 'In eerste instantie hebben we voor alle stedelijke gebieden een zogenaamd hydrologisch model gemaakt. Dat is een soort gids die is opgebouwd uit pixels. Over de hoogteligging van gebieden zijn al veel gegevens bekend. Die informatie namen we mee in een rekensimulatiemodel. Dat model kan nagaan: als er een druppel regen op het oppervlak valt, wat gebeurt er dan met dat water?' Bluelabel verzamelt zoveel mogelijk data over landgebruik, hoogteligging en waar het oppervlaktewater ligt. Met al deze gegevens zijn de zogeheten Bluemaps ontwikkeld. Op deze kaarten is per pand te zien hoe groot het risico op wateroverlast is. Maar als het aan Schuurmans ligt, worden de kaarten in de toekomst nog gedetailleerder.

Bluelabel is geboren vanuit de filosofie 'voorkomen is beter dan genezen'. De samenwerkende organisaties achter het label vinden dat we hier allemaal mee aan de slag moeten. Bluelabel wil in de toekomst niet alleen wateroverlast aanpakken, maar er ook voor zorgen dat problemen als hittestress en biodiversiteit worden aangekaart. De ambitie is om te toetsen of dit aanslaat. Hiervoor zou dezelfde technologie gebruikt kunnen worden als voor Bluelabel, dus de stap hoeft niet heel groot te zijn. Door maatregelen te nemen, hoopt Bluelabel dat steden in de toekomst veerkrachtiger worden.

'Dit is de eerste stap. We kunnen de kaart nauwkeuriger maken door bijvoorbeeld mee te nemen hoeveel water wegstroomt via het riool. Dat is een mogelijke vervolgstap voor gemeenten. Wat Bluelabel op dit moment vooral uniek maakt, is dat in een straat op huisniveau gezien kan worden wat de risico's zijn. Om de digitale service kracht bij te zetten, hebben we een label gemaakt met een score van A t/m E.'

Rotterdam loopt voorop

De doelgroep van Bluelabel bestaat primair uit gemeenten. Zij kunnen de digitale service inzetten om burgers in te lichten over hun huis en om maatregelen te treffen. Schuurmans: 'De gegevens van bijna acht miljoen panden en wegen in steden zitten in de database. De reacties van gemeenten lopen uiteen. Sommige gemeenten vinden het spannend dat de informatie heel gericht, per pand, te zien is. Het is ook even wennen om iets te labelen en daarover direct met inwoners te communiceren. Soms krijgen we de reactie dat er al een wateroverlastanalyse is gedaan. Het toekennen van labels maakt het echter explicieter en duidelijker voor mensen die geen expert zijn op dit gebied. De uitkomsten van de wateroverlastanalyses die gedaan zijn nemen we juist graag mee.' Een ander veelgehoord argument is dat gemeenten denken dat ze de strijd tegen het water niet alleen aankunnen. Maar liefst 60 procent van het oppervlak van de stad is particulier eigendom. 'We moeten naar een gezamenlijke aanpak toe, waarbij de gemeente, huiseigenaren en bedrijven samen streven naar een betere leefsituatie.' Maar naast twijfelende gemeenten zijn er ook succesverhalen, zoals dat van de

gemeente Rotterdam. 'De stad is voorloper op het gebied van klimaatadaptatie.'

Dialog is het doel

In Rotterdam wordt Bluelabel als beleidstool gezien. 'De gemeente Rotterdam heeft een website gemaakt waarop mensen hun eigen huis kunnen opzoeken. Daarnaast is de stad met veel slimme stedenbouwkundige maatregelen bezig, waaronder parkeergarages waar water geborgen kan worden en waterpleinen.' De gemeente gebruikt de digitale service enerzijds om te communiceren met burgers en om de dialoog aan te gaan. Anderzijds wordt bijgehouden hoe het met de verdeling van de labels in de stad zit. Daarmee gaan ze aan de slag. Dat vindt Bluelabel het belangrijkste: dat gemeenten een stapje verder gaan dan de stresstest. 'Bluelabel is vooral bezig om te laten zien waar de risicogebieden zitten. Oplossingsmaatregelen zijn wel bekend, maar het is aan gemeenten zelf om er iets mee te doen. Men kan maatregelen nemen zodat de waterdiepte afneemt rond het perceel, meer berging creëren, maar ook grootschaliger te werk gaan door bijvoorbeeld een hele wijk aan te pakken, samen met de inwoners en bedrijven. Zo kun je zelf veel groen in je tuin aanleggen, maar als de buurman tegels heeft liggen, stroomt het water alsnog bij jou naar binnen. De dialoog tussen mensen is het doel; wij leveren de informatie.'

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/28983/hoe-groot-is-de-kans-op-wateroverlast-in-jouw-gemeente